MUISTIO

5.11.2019

MUISTIO EDUSKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTOLLE

Asia: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 /**Puolustusteollisuus**

Kotimaisen puolustusteollisuuden tila syksyllä 2019

Kotimaisen teollisuuden kehitysnäkymät ovat kuluvan vuoden aikana heikentyneet. Puolustusteollisuus on samojen haasteiden edessä, joten kotimaahan suuntautuvat puolustusmateriaalihankinnat ovat tärkeässä asemassa. Perusteet tälle on luotu Valtioneuvoston eri päätöksissä. Puolustusvoimien suorituskykyjen suunnittelu, kehittäminen ja ylläpito edellyttävät koko yhteiskunnan tukea sekä elinkelpoista ja osaavaa suomalaista puolustus- ja turvallisuusteollisuutta.

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut epävarmemmaksi ja muutoksen arvioidaan olevan pitkäkestoinen. Itämeren ja Arktisen alueen merkitys on kasvanut. Turvallisuusympäristön muutos edellyttää yhteiskunnalta ja puolustusvoimilta lyhyempää varautumisaikaa. Sotilaallisen huoltovarmuuden merkitys korostuu ja sen luomisessa kotimaisella ja elinvoimaisella puolustusteollisuudella on merkittävä rooli.

Puolustusvoimissa strategiset hankkeet (Laivue 2020 ja HX) ovat kehittämisen keskiössä. Hankkeet ovat Suomen puolustusjärjestelmälle tärkeitä. Laivue 2020 hankkeen sopimukset on allekirjoitettu ja HX hankkeessa on julkaistu tarkentava tarjouspyyntö. Nämä hankkeet ovat mittavia ja vaativat paljon henkilö- ja rahoitusresursseja. Strategisissa hankkeissa on mukana huoltovarmuusvaatimus ja teollisen yhteistyön vaatimus, jotka ovat positiivisia asioita puolustusteollisuudelle. Nämä vaatimukset perustuvat Valtioneuvoston periaatepäätökseen Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan turvaamisesta keväällä 2016. Periaatepäätöstä tuleekin käyttää kaikissa merkittävissä materiaali- ja järjestelmähankkeissa. Huoltovarmuuden selkeä ja yksiselitteinen vaatimus on ainoa tae, jolla voidaan varmistaa kotimaisen teollisuuden vankka rooli materiaalihankinnoissa. Huoltovarmuuden avulla voidaan taata kotimainen osaaminen, sotilaallinen kriisinsietokyky ja elinkaarenaikainen ylläpitokyky myös poikkeusoloissa. Puolustusvoimien suorituskyvyn kehittämiseen liittyy keskeisesti hankittavan järjestelmän integrointi nykyiseen puolustusjärjestelmään. Tämä työ tulisi pääsääntöisesti tilata kotimaiselta puolustusteollisuudelta.

Myös muut puolustusvoimien suorituskyvyt ovat avainasemassa uskottavan puolustuskyvyn rakentamisessa. Osa näistä kyvyistä on pakko hankkia ulkomailta, mutta niissäkin hankinnoissa tulee korostua sotilaallinen huoltovarmuus. Osa yhteisistä suorituskyvyistä voidaan ja tulee hankkia kotimaasta. Näitä ovat mm. kyberalueen ja tiedustelun hankkeet. Kotimaassa on tarvittava teknologinen osaaminen ja hankkimalla em. kyvyt kotimaisilta yrityksiltä syvällinen tieto järjestelmien toiminnasta ja tarvittava osaamisen huoltovarmuus pysyy aina Suomessa.

Kotimaisen puolustusteollisuuden kyky tukea puolustusmateriaalihankkeita sekä muita kriittisiä suorituskykyalueita myös poikkeusoloissa vaatii jatkuvaa T&K-toimintaa sekä oikein mitoitettua koulutusta. Valtion budjettiesityksessä korkeakouluopetus saa lisärahoitusta, joka on sotilaallisen huoltovarmuuden ja puolustusteollisuuden kannalta eduksi. Koulutus ja tutkimus ovat tärkeitä kriittisten suorituskykyjen teknologiselle perustalle ja niiden osaamisen säilymiselle kotimaassa. Koulutusinvestointien ohjaamisessa tulee ottaa huomioon Suomen osaamistaseen ja sen vajeen kehittämisen kannalta kriittiset alueet kuten kyber- ja ohjelmisto-osaamisen vaatimat panostukset.

Puolustusmateriaalibudjetti 2020

Hallitusohjelmassa luvataan noudattaa vuoden 2017 puolustusselontekoa, joka tukee puolustusjärjestelmän johdonmukaista ja suunnitelmallista kehittämistä. Puolustusmateriaali-hankintoihin on suunniteltu käytettävän 765 miljoonaa euroa. Uusi puolustusvoimien materiaalin kehittämisen 2020 -tilausvaltuus on yhteensä 53,8 miljoonaa euroa ja puolustusvoimien toimintamenojen tilausvaltuus on 132,4 milj. euroa. Molemmat tilausvaltuudet ovat mitoitukseltaan pienempiä kuin vuonna 2019.

Toimintamenoja saa myös käyttää kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytyksien ja kansainvälistymisen tukemiseen, joka on positiivinen asia, sillä kotimainen puolustusteollisuus tarvitsee myös ulkomaisia asiakkaita.

Puolustusvoimien henkilöstöä tullaan hallituskaudella lisäämään 100 henkilötyövuodella, koska lainsäädäntö ja tehtävät muuttuneet sekä kansainvälinen toiminta on lisääntynyt. Uusia tehtäviä tullaan kohdentamaan puolustusvoimien valmiuteen ja suorituskykyjen kehittämiseen.

Aktiivisia toimenpiteitä tarvitaan jatkossakin

Kotimaisen puolustusteollisuuden elinmahdollisuudet nyt ja tulevaisuudessa tulee turvata kansallisen huoltovarmuuden varmistamiseksi.

Puolustusvoimien rajallisia henkilöstöresursseja tulee kohdentaa tulevaisuudessa yhä enemmän tärkeimpiin ydintoimintoihin. Uudet teknologiat ja niiden muutosnopeus vaativat sen, että kotimaisen puolustusteollisuuden osaamista tulee jatkossa hyödyntää enemmän, jotta puolustusvoimien perustehtävät tulevat hoidetuksi mahdollisimman tehokkaasti samalla kasvattaen osaamisen huoltovarmuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että puolustusvoimien tulee ulkoistaa jopa ydintoimintojaan yhä enenevässä määrin. Kotimaisten puolustusteollisuuden roolia tulee kasvattaa puolustuskyvyn kehittämisen kaikissa vaiheissa aloittaen suorituskyvyn suunnittelusta päätyen käytöstä poistoon. Tätä kautta taataan puolustusteollisuuden kyky toimia eri uhkatilanteissa osana puolustusvoimien logistiikkajärjestelmää.

Toimintatapoja ja -menetelmiä tulee kehittää soveltuvin osin kustannustehokkaiksi simulaatio-pohjaisiksi järjestelmiksi. Teknisen kehityksen mahdollistavien uusien suorituskykyjen tutkimiseen ja evaluointiin tarvitaan jatkuvaa T&K-toimintaa.

Turvallisuusympäristömme on muuttunut epävarmemmaksi, joka on lisännyt sotilaallisen kriisin mahdollisuutta Euroopassa. Kun samalla otetaan huomioon Suomen haasteellinen geopoliittinen sijainti, kaikessa kehittämisessä tulee korostetusti ottaa huomioon sotilaallisen huoltovarmuuden vaatimus. Sinisilmäisyydelle ei ole varaa nyt eikä tulevaisuudessa.

Näin voimme turvata sotilaallisen huoltovarmuuden, tukea kotimaista yritystoimintaa, hyödyntää korkeatasoista suomalaista osaamista, luoda ja varmistaa suomalaisille työpaikkoja.

Tampereella 5.11.2019

Insta Group Oy

Henry Nieminen
Toimitusjohtaja